

PRAMENĚ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

AUGUST 2009

ČÍSLO 8

ROČNÍK 7

CENA 0,30 € / 9 Sk

**Pastierský list Jeho Vysokopreosvietenosti Juraja, arcibiskupa
michalovsko - košického**

K sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky

Drahí otcovia, bratia a sestry,

ako dobre viete, historická cesta Pravoslávnej cirkvi u nás bola veľmi zložitá, no naši predkovia si na nej neustále uvedomovali a duchovne cítili nebeskú ochranu Matky Božej.

Sila príhovorov Bohorodičky pred trónom Jej Syna bola zjavná práve v situáciách pre pravoslávie kritických, či už je to rok 1968 alebo 1990, kedy zvlášť bolo treba prejavovať silu viery a uvedomiť si, že bez kríža niet spásy. Náš pravoslávny bohabojný ľud prejavil svoju vieru v ochranu Matky Božej tým, že mnohé novovybudované chrámy zasvätil práve Jej.

Dnes, v rámci osláv jubilea 60. výročia existencie michalovsko - košickej eparchie, konečne po mnohých rokoch, opäť prichádza chvíľa s hrdoťou sa prihlásiť k pravoslávne odkazu duchovného dedičstva Klokočova, ktorého slávu pomáhali šíriť aj naši predkovia. Sme hlboko presvedčení, že nie samotné miesto, ale predovšetkým pravá, neporušená, apoštolská pravoslávna viera a živá osobná dôvera v pomoc Bohorodičky, majú moc konať zázraky, čiže otvárať naše srdcia a naše životy uzdravujúcemu pôsobeniu Božej milosti a lásky k človeku.

Chcel by som vás všetkých s radosťou pozvať do nášho eparchiálneho „Nového Klokočova“, do Nižnej Rybnice, kde bude v sobotu 29. a v nedeľu 30. augusta počas bohoslužobných slávností za účasti archierejov a ďalších hostí zo zahraničia uložená nádherná nová kópia divotvornej klokočovskej ikony Presvätej Bohorodičky, ktorú našej michalovsko - košickej eparchii darovali otcovia a bratia monastiera sv. Cyrila a Metoda z ich rodného mesta, gréckeho pravoslávneho Solúna. Spolu s ikonou Matky Božej budú v Nižnej Rybnici uložené aj ostatky jednej z najobľúbenejších svätíc pravoslávnej cirkvi, svätej veľkomočeničky Kataríny.

Drahí v Kristu, očakávam vás v Nižnej Rybnici pri liturgických oslavách Tej, ktorá nielen svojim životom, ale aj svojim zosnutím, zvestuje a sprítomňuje Kráľovstvo svojho Syna.

Solún, 26. júla 2009

† JURAJ,
arcibiskup michalovsko-košický

PRAVOSLÁVIE - NÁBOŽENSTVO PREMENENIA

Samotné Pravoslávie je mnohokrát nazývané náboženstvom Premenenia. Prečo? Kresťanstvo nevníma tento svet ako väzenie, z ktorého musí duša čím skôr uniknúť, lenže takisto, a tobož v tomto súčasnom svete, nevidí palác, kde by sa duša mala usídlit' naveky. Cieľom kresťanstva je zjednotiť človeka s horným, nebeským svetom – a súčasne tým posvätiť svet pozemský. Tu je to neustále premieňanie... V Evanjeliu Kráľovstvo Božie sa prirovnáva ku kvasu. Kvások hodený do cesta sa s ním musí spojiť, ... kvas sa neoddeľuje, neuteká z cesta, ale obklopený touto masou, zdanlivo pomaly robí svoju úlohu – umožňuje cestu rásť a dýchať.

Už u ranokresťanských heretikov, gnostikov, sa objavila snaha vytlačiť Božieho Ducha zo sveta. Snaha, oddeliť Christov kvas zo sveta ľudí. A tak sa vytvorila teória o predurčení sveta, ktorí sa nespasí a o spasení tých, ktorí boli už vopred predurčení pre vyšší svet.

Sv. Písmo nám opisuje udalosť Christovho Premenenia: „Vzal Isus so Sebou Petra, Jakuba a Jána a vyvedol ich na vysokú horu do samoty. Tam sa premenil pred nimi a tvár Mu zažiarila ako slnko a Jeho rúcho zbeleželo ako sneh“ (Mt 17, 1 – 2). Krátko po tejto udalosti sa Christos vydal na Svoju poslednú cestu do Jeruzalema. Tu Ho učenici mali uvidieť oplúťého, bezmocného, padajúceho pod krížom, ... ale neskôr, žiariaceho, vzkrieseného a neporaziteľného... Najjednoduchšie vysvetlenie Christovej paschálnej premeny hlása dnešná populárna astrálna „teológia“: „Isus Nazaretský bol dobrým, spravodlivým človekom, preto ho Boh po smrti odmenil svojou slávou a silou. Bohom nebol. A keď sa s ním stal, tak po smrti, keď sa vzniesol do vyššieho astrálneho sveta...“ Nie je nič tak vzdialené od kresťanstva, ako toto staré gnostické učenie, ktoré v dnešnej dobe preberajú mnohé sekty. Aby apoštoli neprepadli podobnému spôsobu myslenia, ktoré sa už krátko po ich smrti začalo šíriť, Christos im ešte do Golgoty ukazuje plnosť Božej sily, ktorú nesie v Sebe; aby sa v Nom učenici nesklamali, keď Ho uvidia poníženého a ukrižovaného – preto im vopred zjavuje Svoju slávu. Tu, na Táboře, majú v Nom uzrieť Boha, aby pochopili, keď ho uvidia poníženého, Jeho dobrovoľné zrieknutie sa Jeho všemohúcnosti. „Stradanije ubo urazumijut voľnoje, mirovi že propovidat – aby pochopili Tvoje dobrovoľné utrpenie, a zvestovali ho svetu“ – spieva sa v kondaku sviatku Premenenia o zmysle táboorského zjavenia pre apoštolov.

Len na jeden okamih sa odkryl „závoj Jeho tela“ (Hebr 10, 20) – a cez pokorný vzhľad syna nazaretského tesára zažiarilo neprístupné svetlo Božieho Syna. Apoštoli boli prestrašení (por. Mk 9, 6). Staré ruské ikony, ktoré sa tak stroho snažia vyhýbať ľudským gestám a emóciám, na ikone Premenenia zobrazujú apoštolov schúlených k zemi, snažiacich sa zakryť si tvár pred svetlom, ktoré ich prežiarilo. No chvíľa prestrašenia ustupuje, vracia sa dar reči a po chvíli aj rozumného úsudku. Z Petrových úst vychádza úprimná, ale zvláštna veta: „Hospodi, dobre nám je tu! Ak chceš, urobím tu tri stánky!“ – to znamená, že on tam chce ostať, ostať navždy, lebo mu je tam dobre. Ale, čo je na tej vete divné? Peter hovorí iba o troch stánkoch – jeden pre Isusa, ďalší

pre Mojžiša a ešte ďalší pre Eliáša, ktorí sa na Táboře pri Isusovi zjavili. Peter v ich spoločnosti chce ostať – navždy, ale vôbec nerozmýšľa o postavení stánku aj pre seba samého.

V mystickej literatúre sa často stav človeka, ktorý sa priblížil k nazeraniu večnej Božej lásky tak, ako to zažili apoštoli na Táboře, prirovnáva k opojeniu - omámeniu. Omámený nedokáže klamať. To, čo má na srdci, alebo lepšie povedané - v hĺbke srdca, vychádza na jazyk. Od radosti nevníma, hovorí čudné veci, pretože slová strácajú význam pred samotným videním. A tak, o čom hovorí „omámený“ Peter? Ukazuje sa, že v tomto úžase pred Hospodinovou slávou, Peter zabudol na seba samého a nestaral sa o svoje záujmy a osobný prospech. On chce konať dobro, aspoň takým náznakom lásky a úcty k druhému, že chce postaviť stánky Mojžišovi a Eliášovi.

Christos však odmieta tento dobrý Petrov zámer. Na Táboře nemožno ostať. Práve naopak, z Táboře už vidieť Golgotu, tam je potrebné ísť. Jediné slová, ktoré Hospodin povedal učeníkom na táboorskej hore, boli slová o Jeho blížiaci sa smrti a zmŕtvychvstání. Evanjelista sv. Marek konštatuje, že apoštoli, keď schádzali z hory, už neboli len zaskočení tým, čo videli, ale hlavne tým, čo počuli o Christovom skorom ukrižovaní.

Skutočne, hlavné tajomstvo kresťanstva sa zjavuje v tomto krátkom príbehu o Táboře.

V kázni na hore Isus hovoril ľuďom, čo od nich očakáva Božia láska. Odkryl im hlboký zmysel starých prikázání, ktoré obnovil novou výzvou. Čo viac požadovať od proroka? Lenže On urobil viac. Na hore Tábor ukázal ľuďom Boha a osvietil ich Božským svetlom. Čo viac by sme mohli žiadať od Boha, Ktorý sa sklonil k ľuďom?

Ukazuje sa, že ani to nestačilo. Bez tretej evanjeliovej hory – Golgoty – by bol Christov príchod neúplný a nezmyselný. Zdá sa, že málo je raz vidieť Boha... Aj ten prapodivný lúč táboorského svetla je treba naučiť sa uchrániť vo svojom srdci. Bolo ešte treba vytrhnúť sa nie z moci sveta, ale smrti...

Táboorský zázrak zatiaľ osvietil iba apoštolov, ale neprenikol do sveta plného utrpenia. A tak, ako potvrdenie toho, sa Isus a Jeho učenici na úpäti hory stretávajú s najviditeľnejším a najstrašnejším prejavom hriechu a skazenosti nášho sveta – stretávajú

posadnutého chlapca. To nie iba chorý, ale posadnutý človek, ktorého všetka sila a vôľa bola úplne spálená, a on sa stal iba pustou hračkou v rukách démona. A po ďalšie, nie iba posadnutý – ale aj dieťa. To nie je človek, ktorý si sám svojimi hriechmi, možno „šarlatánskymi“ hrami, zničil svoju dušu a urobil ju smradľavým pelechom, ale dieťa, ktoré sa stalo nástrojom hriechu ešte skôr, než samo začalo v svete šíriť hriech. Plná degradácia človečenstva hriechom sa ukázala pri tomto Christovom stretnutí neďaleko Táboře.

Christos tu chlapca vyslobodil od pút zla, ale aby oslobodil celé človečenstvo – bolo potrebné omnoho viac – bola potrebná vykupiteľská smrť samotného Posla Božieho. Práve preto sa dobré Petrovo želanie stalo nerozumným. Keby bol s Christom ostal podľa jeho prosby na táboorskej hore, nebolo by zázraku na úpäti Táboře. A tiež by nebolo tajomstva spasenia na vrchu Golgoty...

Staré ikony Premenenia, o ktorých už bola reč, nám hovoria o tom, čo je najdôležitejšie v kresťanstve. Christos je na nich trikrát vyobrazený stojac na tej istej hore. Zľava, ako apoštolov vedie na horu a rukou ich pozýva k výstupu hore. To je pochopiteľné: aby bolo možné uzrieť Boha je potrebné úsilie, ako hovoria cirkevné hymny - „výjsť na vysokú horu čnosti“, potom je v centre ikony moment samotného Premenenia, a v pravej časti ikony, už tretí raz stretávame Christa, Ktorý nás tentoraz pozýva zostúpiť dole. Na Táboře nemožno ostať, nie preto, žeby to bolo ťažké, ale preto, že s tým Boh nesúhlasil – to nie je Božia vôľa. Od stredoveku sa k nám nesie jednoduchá rada: ak sa v modlitbe tvoja duša vznesie až do tretieho neba a ty uzrieš samotného Stvoriteľa, v tej chvíli k tebe tu na zemi podíde žobrák, aby si ho nakrmil – pre tvoju dušu je vtedy užitočnejšie na chvíľu vzdialiť sa od Boha a navariť kašu. Sv. Ján Lestvičnik nám hovorí, že v takom prípade je láska nad modlitbu. Na počiatku pravoslávneho monašstva prepodobný Makarij Egyptský varuje svojich učeníkov: „Plná miera duchovného osvietenia sa nedáva človeku preto, aby mal čas postarať sa o svojich bratov“. Tieto staré ikony nám ukazujú Christa, Ktorý posielal svojich učeníkov do sveta, aby pomohli svetu k jeho premenie...

Vo svetle Christovom sa svet mení, ale nezamieňa sa za iný – ostáva stále tým istým. Tak, ako Christovo rúcho, ktoré zbeleželo ako sneh, naďalej ostalo rúchom, tak, ako Jeho telo zažiarilo s'ťa slnko, ale Christos stále ostal vteleným Bohočlovekom, takisto aj Peter, ktorý uzrel Jediné Svetlo, skrze Ktoré povstal svet, sa nezmenil ani na anjela, ani na Mojžiša, ale stále ostal Petrom, s jemu vlastnými reakciami a osobnostnými možnosťami.

Je možné nesúhlasiť s tým, že na troch evanjeliových horách bol ľudský život vytrhnutý z moci večného a nezvratného umierania. Ale ťažko si nevšimnúť, ako sa pôsobením svetla Evanjelia zmenilo postavenie človeka, hoci len v jeho vlastnom ponímaní.

Протоиакон Андрей Кураев; Православие — это религия Преображения

spracoval jerej Dušan N. Tomko

Útlak pravoslávnych od čias minulých po naše dni

archimandrita Vitalij (Maksimenko),
V r.1934 odišiel do USA
a stal sa arcibiskupom

Po vzniku ČSR v r. 1918 započali iskrú k návratu do Pravoslávia aj dvaja bratia, uniatskí duchovní - Schudichovi, ktorí pôsobili v Ladomirovej., Augustin Schudich do r. 1921 a jeho brat Adalbert Schudich v r. 1921 - 1923.

Jednou z hlavných príčin, že v Ladomirovej sa ukázala potreba Pravoslávia a návrat do lona pradedovskej viery, bolo aj tvrdé vymáhanie rokoviny. Aj nový duchovný, Adalbert Schudich, trval na vrátení dlhu rokoviny od veriacich a tak veriaci požiadali, aby do obce prišiel pravoslávny duchovný a aby sa mohli vrátiť do Pravoslávia.

V tomto období prichádza z USA do Becherova pravoslávny duchovný, rodák z Becherova, Georgij Varchol, ktorého si Ladomirovcia pozvali, aby im prišiel slúžiť sv. liturgiu do chrámu. Slúžil v starom drevenom chráme. Bolo to počas Veľkého pôstu a bol urobený súpis veriacich, ktorí si prišli vrátiť sa k pradedovskej viere - k Pravoslávniu. Mikuláš Bojko, Vasil' Ducar a senátor Juraj Lažo odniesli tento

súpis do Prahy. Tam ich prijal prezident T. G. Masaryk, ktorý prejavil ochotu pomôcť im v tejto veci. V Prahe v tom čase pôsobil pravoslávny archimandrita Sawatij, ktorého tiež navštívili a spolu s jeho kancelárom Dr. Červinkom sa postarali, aby v r. 1922 do Ladomirovej prišiel obetavý duchovný a pravoslávny misionár, archimandrita Vitalij Maksimenko, z Juhoslávie. O. Georgij Varchol im poslužil v chráme, ale na Paschu v r. 1922 už archimandrita Vitalij mal od okresného náčelníka polície zakázané slúžiť v drevenom chráme. Zo začiatku o. Vitalij slúžil v záhrade a Evanjelium na Bohoslužby si Ladomirovcia požičali z obce Dobroslava. Neskôr pražský pravoslávny arcibiskup Sawatij ustanovil o. Vitalija Maksimenka za kňaza pre obce Ladomirová, Vagrinec a Krajná Čierna, ako aj pre potreby pravoslávneho obyvateľstva susedných obcí, ktoré ho budú žiadať. Veľmi ostro sa proti príchodu o. Vitalija postavili uniatskí a rímskokatolícki veriaci, ktorí ho nazývali cudzincom.

Po Adalbertovi Schudichovi prišiel do Ladomirovej uniatský duchovný Ján Bajcura a ten už nebral od veriacich nič, naopak, ešte dával peniaze tým, ktorí sa chceli vrátiť do únie, dokonca rozdával pôdu. Za každú cenu mal zastaviť toto hnutie, čo sa mu však nepodarilo. Tak sa stalo, že 14 rodín odišlo do Pravoslávnej cirkevnej obce. Bajcura začal kadejakými nepravdami ostro vystupovať proti pravoslávny, napr. tým, že neveria v Matku Božiu. Nedovolil pravoslávny slúžiť v chráme. Kričal, že chrám je jeho a tým vyprovokoval národ, hlavne ženy, ktoré ho vyhnaní z chrámu. Mnohých za to prenasledovali žandári, vyšetrovali a vláčili po súdoch. V Košiciach súd skončil veľkým fiaskom hlavne pre uniatského duchovného Bajcura, ktorý z Ladomirovej odišiel. Po ňom prišiel duchovný Krivul'ský, ktorý tam vydržal necelý rok. Medzitým si pravoslávni veriaci začali stavať nový chrám. Na uniatskú farnosť prišiel o. Dezider Schudich, brat vyššie spomenutých Schudichovcov, ktorý v r. 1950 prešiel do Pravoslávnej cirkvi a stal sa prvým generálnym vikárom v Prešove. V Ladomirovej pôsobil do r. 1944.

O. Vitalij Maksimenko býval u senátora Juraja Laža vo Svidniku a dochádzal do Ladomirovej pešo. Pozemok na výstavbu chrámu a aj monastiera darovali veriaci: Michal Škurla, Ján Nikitka, Michal Varca - Dančanin a Michal Nikitka. Projektantom chrámu bol ing. Leontiev a stavbyvedúcim Hlavaj zo Stropkova. Základný kameň pravoslávneho ladomirovského chrámu posvätil 21. novembra 1923 biskup Benjamín z Juhoslávie, a samotný chrám posvätil v r. 1924 pravoslávny biskup Sawatij z Prahy. Bol zasvätený sv. archanjelovi Michalovi. Neskôr k chrámu pristavili jedáleň a dielňu pre budúcich členov Bratstva. V jeseni r. 1925 sa o. Vitalij v Ladomirovej usadil natrvalo. Spočiatku s ním pracovalo 5 ľudí, ktorí nocovali na pôjde na slame. Medzi nimi boli o. Alexij Omeljanovič, ktorý pôsobil vo Vyšnom Orlíku a Becherove. Boli medzi nimi aj vysoko vzdelaní ľudia, ako jeromanach Serafim (Ivanov). Prvými členmi boli pražskí študenti, ktorých tu posielal pražský biskup Sergej. Viedol sa tu tvrdý monastierský život. Mnohí z monastiera odišli. V r. 1934 odišiel do USA aj archimandrita Vitalij, kde sa stal biskupom.

Samotný impulz prechodu do Pravoslávia prišiel z USA. Národ sa dozvedal z novin, amerických aj našich, že Pravoslávie sa šíri na Podkarpatskej Rusi a v Amerike., že každý, kto chce, môže slobodne prijať Pravoslávnu vieru, ktorá je zákonom novej Československej republiky uznávaná. Hlavnou príčinou však bolo to, že sa veriaci cítili stále pravoslávny, aj keď v Uhorsku boli úradne v únii.

Vo veľkej miere prechod do Pravoslávia urýchlili samotní uniatskí duchovní na Slovensku, ktorí sa po vzniku novej republiky nevedeli prispôbiť novým podmienkam a nemilosrdne vyberali rokovinu aj tam, kde nebolo z čoho.

Do tohto regiónu v r. 1922 prišli aj prví redemptoristi, konkrétne do Stropkova. Neskôr vytvorili ďalšie centrá v Michalovciach a Sabinove. Ako misionári mali zastaviť prechod gréckokatolíkov do Pravoslávnej cirkvi. Už v procese s Ladomirovcami vystupuje ako svedok redemptorista Dominik Trčka.

Katolícky misionár Dr. Jozef Vašica vidí hlavnú príčinu prechodu uniatskov späť do Pravoslávia v nedostatku viery uniatského duchovenstva, v maďarizácii duchovných, v ich odcudzení sa ľudu a sporom, kvôli rokovine a koblíne.

Senátor Lažo to opísal takto: „Prevelební namiesto toho, aby si uznali svoje hriechy pred národom a pokajali sa, začali podľa spôsobu Maďarov žiadať, aby žandári nepustili ľudí do Pravoslávia“.

V Ladomirovej nepomohlo ani to, že nový uniatský duchovný Ján Bajcura, ktorý prišiel namiesto Adalberta Schudicha, už od ľudí nežiadal rokovinu, ale každému, kto sa k únii vrátil, ešte dával. Potom prišiel uniatský duchovný Krivul'ský, ktorý tu nevydržal ani rok a tak prišiel duchovný Dezider Schudich, ktorý tu bol do r. 1944. V r. 1950 sa sám zjednotil s Pravoslávnu cirkvou a stal sa jej generálnym vikárom v Prešove. Pravoslávie sa tu znova obnovilo, vybudoval sa tu veľmi úspešný monastier, aj keď len na krátku dobu.

Proti šíreniu Pravoslávia v Československu a v USA sa nepoužívali iba sudy, ale aj tajní pracovníci, ktorí mali brániť tomu, aby sa Pravoslávie šírilo medzi veriacimi. Niektorých poznáme, mnohých nie. Boli nimi štátni zamestnanci a úradníci (notári), ktorí spolupracovali na tom, aby zabránili šíreniu Pravoslávia. Známý bol platený maďarský agent, kňaz prešovského uniatského biskupstva, pôsobiaci v Allegene v USA, kanonik Ján Korotnoký (Ivan Kocúr), ktorý za svoju udavačskú činnosť bral mesačný plat od maďarskej vlády.

Ani sudy, ani agenti nezabránili tomu, aby sa veriaci vracali do Pravoslávnej cirkvi ako v USA, tak aj v Československu.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Na Slovensku bude uložen vzácny duchovný poklad

Koncom mesiaca zári (september) by měl naši jubilujúci michalovsko-košickou eparchií navštíviť veľmi vzácny hosť - Jeho Vysokopreosviacenosť Jakovos (Jakub), metropolita řeckého ostrova Lesbos, jehož mám tu česť považovať za svého dobrého priateľa. Vladyka s sebou doveze drahocenný dar, určený nám všem: čestné ostatky svätých novomučedníkov ostrova Lesbos, jedných z neznámějších a najmilovanějších světců dnešního Řecka vůbec. O koho se ale vlastně jedná?

Svatí nově zjevení mučedníci z ostrova Lesbos archimandrita Rafael, jerodiakon Mikuláš a mladá dívka Irena byli umučeni muslimskými Turky na Světlé úterý po Velikocích dne 9. apríla 1463, deset let po dobytí Konstantinopole, hlavního města východořímské říše, vojsky osmanskotureckého sultána Mehmeda II. Dobyvatele. Na jejich strastiplný úděl se však téměř zapomnělo, až se po necelých 500 letech zalíbilo Hospodinu zjevit na nich svou slávu.

Obyvatelé ostrova mívali ve zvyku chodit na Světlé úterý sloužit slavnostní svatou liturgií na jistý kopec poblíž vesnice jménem Thermi, ležící nedaleko Mytilini, hlavního města Lesbu. Nikdo si však už ani pořádně nepamatoval, proč se vlastně lidé k této pouti každý rok scházeli. Někteří tvrdili, že na tom místě kdysi stával monastýr, jehož obyvatelé vyvrážili Turci.

V roce 1959 se jeden zbožný muž rozhodl vybudovat malou kapli na místě, kde podle tradice dříve stával monastýr. Během stavebních prací dělníci objevili kosterní pozůstatky muže, ale nevěnovali jim žádnou zvláštní pozornost. Brzy se však tento mnich, jemuž nalezené ostatky patřily, začal zjevovat spolu s dalšími umučeními různým lidem po celém ostrově. A tak se postupně obyvatelé Lesbu dozvěděli od tohoto tajemného mnicha, který se představoval jako igumen Rafael, a od jeho společníků všechny okolnosti jejich života a mučednické smrti. Tyto události jsou shrnuty v knize významného novodobého řeckého literáta a malíře, obnovitele tradice byzantského ikonopisu v Řecku Fotise Kontoglou. Během několika let se svatí mučedníci velmi často zjevovali mladým i starým, věřícím i nevěřícím, moudrým i prostým, chudým i mocným, takže nakonec Posvátný synod Konstantinopolského patriarchátu v čele s patriarchou rozhodl o jejich oficiálním zapsání do seznamů svätých.

Svatý Rafael se narodil na ostrově Ithaka kolem r. 1410 a byl svými rodiči odmalička veden k upřímné zbožnosti a důvěře v Boha. Původně se jmenoval Jiří a zpočátku se věnoval kariéře armádního důstojníka; jméno Rafael přijal až při mnišských postřížích. Byl vysvěcen na kněze a později získal čestné hodnosti (offikia) protosynkela a archimandrity.

Až do roku 1454 žil archimandrita Rafael spolu se svým duchovním synem jerodiakonom (mnichem a diakonem) Mikulášem, s nímž se seznámil během svého pobytu ve Francii, v řecké Makedonii poblíž Soluně. Když však Turci tato území obsadili, oba mniši raději odešli na tehdy ještě svobodný ostrov Lesbos. Usadili se poblíž vesnice Thermi v malém monastýru Narození Bohorodičky, jehož se svatý Rafael stal igumenum (představeným).

Na jaře roku 1463 se Turci, kteří mezitím Lesbos obsadili, vydali na tretnou výpravu proti obyvatelům ostrova, kteří se proti svým novým pánům vzbouřili. Mnoho lidí z nejbližšího okolí hledalo útočiště právě v monastýru Narození Bohorodičky, mezi nimi i rodina místního starosty Bazila. Turci monastýr napadli a zcela vyvrátili a jeho

obyvatele spolu s těmi, komu se nepodařilo utéci, podrobili krutému mučení. Byla právě Pascha. Mnichy Rafaela a Mikuláše týrali od Strastného čtvrtku až do Světlého úterý. Svätý Rafael byl po mnohém trýznění pověšen hlavou dolů ze stromu a jeden z tureckých vojáků ho nakonec dorazil tím, že mu ještě živému uřízl dolní čelist. Svätý Mikuláš, který byl rovněž krutě mučen, zemřel hrůzou při pohledu na utrpení svého duchovního otce. Jeho sväté ostatky byly nalezeny 13. 6. 1960 přesně na tom místě, které při jednom z zjevení ukázal.

Spolu s oběma mnichy byli také umučeni za svoji křesťanskou víru i členové rodiny starosty vesnice Thermi Bazila. Krutí vojáci napřed před očima hrůzou položených rodičů nelidsky zavraždili jejich novorozeného syna a následně barbarsky umučili i jejich dvanáctiletou dceru Irenu, které napřed odsekli jednu paži, a pak ji doslova zaživa upekli ve velké hliněné nádobe. Nakonec zavraždili i oba rodiče, Bazila a Marii, vesnického učitele Theodora a Ireninu patnáctiletou sestřenicí svatou Helenu, kterou ještě stačili brutálně znásilnit. Zuhelnatělé dětské ostatky sväté Ireny byly nalezeny spolu s hliněnou nádobou 12. 5. 1961 opět přesně na místě, které všichni tři světcí určili ve zjeveních.

Svatí se zjevovali buďto zvlášť nebo společně a oznamovali lidem, že je Boží vůlí, aby se na jejich mučednictví nezapomnělo. Kristoví slavní mučedníci také žádali o napsání ikony a sestavení slavnostních liturgických textů ke své výroční památce. Přesně také určili různá místa, kde byly pohřbeny jejich sväté ostatky. Na základě vyprávění těch, kterým se svatí zjevili, pak byla výše uvedeným umělcem sväté paměti Fotisem Kontoglou napsána jejich první ikona. Sestavení liturgických textů se mistrně ujal rovněž sväté paměti Velký hymnograf Konstantinopolské cirkve, blažený starc (mnich) Gerasim se Skitu Malé sväté Anny na Sväté hoře Athos.

Na přímlyvy svätých mučedníků došlo a dodnes dochází nejen na Lesbu, ale po celém světě k mnoha vyjitím milosti v podobě oživujících Božích zásahů do lidských životů. Svätí vždy pomáhají nejenom těm, kdo se k nim s důvěrou obracují, ale velmi často i těm, kdo o jejich existenci nikdy předtím neslyšeli. Uzdravují nemocné, těší zarmoucené a mnoho pochybujících či přímo nevěřících přivádějí opět do Kristovy Cirkve. Nyní budou částice jejich svätých ostatků, tento vzácny dar cirkve Lesbu a jejího preosviaceneho arcipastýře pravoslávny křesťanům michalovsko-košické eparchie, přinášet požehnání nejenom nám, kteří žijeme na východním Slovensku, ale obecně i všem věřícím naší místní cirkve. Je mým úmyslem sväté ostatky uložit v mužském monastýru, který se nám snad s Boží pomocí podaří již brzy otevřít.

Památku všech svätých nově zjevených mučedníků z ostrova Lesbos konáme vždy na Světlé úterý, těsně po oslavě Kristovy Paschy. Kěz nám všem a celé naší eparchii na jejich přímlyvy prokazuje Pán hojně milosrdenství.

- arcibiskup Juraj

Svatým ostatkům bude možné se poklonit při těchto bohoslužbách:

středa 30.9.2009, 17. 00 hod. Velká večerní s litíi v michalovské katedrále

čtvrtek 1.10.2009, 9. 30 hod. Archijerejská sv. liturgie v košické katedrále

Oslava v příbytku prepodobného Mojseja Uhrina

Z milosti Božej sme sa aj tento rok zišli v príbytku prep. Mojseja v Zemplíne, kde nás zozbierala úcta k svätému, aby sme chválospevmi oslavovali jeho presláveného Pána.

Počas dvojdných osláv sa každý ctiteľ prep. Mojseja snažil byť prítomný na niektorom z obradov. Boli veriaci, ktorí prišli iba v predvečer, iní zasa len v sobotu, ale väčšina prišla v piatok, aj v sobotu.

Obrad malého svätenia vody slúžil o. Sergej s o. Jurajom, za pomoci o. diakona Barnabáša, ktorý k nám prišiel na sviatok z Budapešti. Potom nasledovala večerná. Letným večerom sa pekne rozliehal chválospev po okolí, nakoľko pri príležitosti chrámového sviatku slúžime pod holým nebom. Sobotňajšej liturgie sa zúčastnili veriaci a pútnici z okolia, ale aj zo zahraničia. Prichádzali v duchu dávnej kresťanskej tradície, lebo každý niečim prispel k slávnosti

nému stolu.

Verne miestnej tradícií sme liturgiu slúžili dvojja-zyčne, ako aj akafist po liturgii. Slávnostnej sv. liturgii predsedal o. Michal, poverený duchovný pravoslávneho chrámu v Maďarskom Miszkolci, za asistencie o. Simona Czapa z Veľkých Kapušian, o. Dušana Tomka zo Zemplínskej Širokej, jeromonacha Efréma z Maďarska a o. diakona Barnabáša.

Po akafiste bolo pomazovanie posväteným olejom, po čom nasledovalo pohostenie, ktoré sa viedlo v radostnej a duchovnej atmosfére. Touto cestou ďakujeme aj prispievateľom slávnosti.

Nech Boh žehná každý úmysel a ctiteľom sv. Mojseja vyprosujeme jeho príhovor za nich a všetkých nás pred Prestolom Najvyššieho, Ktorý preslávil svojho služobníka.

Igumen Serafim (Fedik)

75 rokov života jednej farnosti...

V týchto dňoch si pravoslávni veriaci v Zemplínskej Širokej, v niekdajšom Rebríne, pripomínajú 75. výročie posvätenia prvého pravoslávneho chrámu na Zemplíne.

Pod páde Rakúsko - Uhorskej monarchie a vzniku Československej republiky sa vytvorili spoločensko - politické podmienky na obnovenie Pravoslávia na našom území. Pod vplyvom hľadania a uvedomovania si vlastnej identity, začínajú aj na našom území vznikať prvé centrá Pravoslávia ako Ižský, či Lodomírsky monastier, ktoré ako nositelia pravoslávnej viery, duchovnosti, nanovo obnovujú ďalšie pravoslávne farnosti, medzi ktorými bola aj prvá pravoslávna farnosť na južnom Zemplíne – Rebrín (dnešná Zemplínska Široká).

Po r. 1918 prijíma časť bývalých gréckokatolíkov (okolo 40 rodín) Pravoslávie a už v r. 1921 bola po mnohých rokoch únie slúžená v Rebríne prvá pravoslávna liturgia, ktorú slúžil jeromonach lodomírsky monastiera Ignatij (Čokina), neskorší administrátor tejto cirkevnej obce.

Iniciátormi návratu do Pravoslávia boli veriaci z Rebrína: Andrej Majerník st., Andrej Majerník ml., Ján Kudráč, Juraj Pupáč, Ján Čičák, Michal Karšňák, Ján Drahnovský, Michal Sciranka, Ján Sciranka, Jozef Majerník, Ján Ivanko - Kalaj, Ján Ivanko - Dluhák, Ján Samudovský, Andrej Gazdočka, Andrej Kudráč, Ján Havran, Ján Sabo, Michal Kontul', Andrej Čičák, Andrej Samudovský, Juraj Beňák, Andej Paulina, Michal Čičák, Juraj Peržo, Ján Fedor a ďalší., veriaci z Kraška: Andrej Matí, Michal Soták - Bajuz, Michal Soták - Dikňak, Ján Lipaj., z obce Lastomír: Ján Koščo, Pavol Širochman, Michal Mojsěj, Ján Huňar. Vďaka obetavosti týchto ľudí, ktorí sa nezľakli prekážok zo strany úniatskeho kléru a verejných činiteľov, sa pravoslávne hnutie rozšírilo v tomto kraji natoľko, že boli vytvorené reálne podmienky na zriadenie pravoslávnej farnosti v Rebríne.

V r. 1926, na sviatok Narodenia Presvätej Devy Márie, sa konalo verejné cirkevné zhromaždenie, ktoré zvolilo cirkevnú radu novej pravoslávnej cirkevnej obce, zloženú z veriacich Rebrína, Kraška a Lastomíra. 28. októbra 1926 bola v miestnej ľudovej škole na novovzniknutej farnosti slúžená prvá liturgia, ktorú slúžili – o. Vasilij Solovjev, pravoslávny duchovný z Medzilaboriec a o. Andrej Cuglevič, pravoslávny duchovný z Telepoviec. Ešte koncom r. 1926 si rebrínski pravoslávni veriaci vybudovali modlitebňu (drevený barák), v ktorom sa schádzali na bohoslužby.

V r. 1929 začali svojpomocne a z vlastných prostriedkov stavať chrám, ktorý je aj dnes skvostom Zemplína a je zaradený medzi kul-

túrne pamiatky Slovenska. Posvätený bol práve pred 75-timi rokmi, na sviatok Narodenia Presvätej Devy Márie v r. 1934, Preosvieteným Dr. Damaskinom, biskupom mukačevsko – prešovským.

Kto je autorom projektu rebrínskeho chrámu nie je známe. Je postavený v staroruskom slohu s architektonickými prvkami neobaroka. Hoci niekoľko krát prešiel úpravami exteriéru aj interiéru, jeho súčasný stav vystihuje autentickú podobu tejto sakrálnej stavby. Skvostom chrámu je ikonostas typický pre karpatskú byzantskú tradíciu z 30-tých rokov minulého storočia, ktorého autorom je ikonopisec jeromonach Josif (Popovič) z Ižského monastiera (Zakarpatská oblasť Ukrajiny). Chrám je rozpisovaný aj freskami s biblickými výjavmi, takisto z konca 30-tých rokov minulého storočia, ktoré sú dielom akad. maliarky, mníšky Jany Raitlingerovej.

V chráme sa uchováva fotografia Životodárneho Christovho kríža, ktorá zosťala jedinou pamiatkou na zázračnú udalosť, ktorá sa stala v obci, keď sa v r. 1941 objavil v obyčajnom kláte bukového dreva pravoslávny osemramenný kríž. Zázrak sa stal v rodine horlivej uniatsky Majorošovej, ktorá zjavený kríž odovzdala pravoslávny – „že jej, gréckokatolíčke, nepatrí“. No v krátko čase ho žiadala späť – „ako svoj majetok“ a tento klátik nechcela vymeniť ani za dve fúry dreva. Kvôli negatívemu postoju spoločnosti k Pravoslávnej Cirkvi bol skoro kríž zaistený žandármi a do dneška nie je známe, kde sa stratil. Svedectvom ostala iba fotokópia, ktorú stihol urobiť vtedajší rebrínsky duchovný - Juraj Kuzan. V chráme sú uložené aj sväte ostatky svätých – prepodobného Jána, českého pustovníka, prepodobného Mojsēja Uhrina, vyznávača Alexeja Karpatoruského a vyznávača Alexeja Totha.

Od obnovy Pravoslávia v Rebríne vo farnosti pôsobili títo duchovní: o. Vasilij Solovjev a jeromonach Ignatij (Čokina) (1926 – 1929), jeromonach Feodosij (Rosocha) (1929 – 1931), o. Ján Mučička (1931 – 1932), o. Ján Solko (1933 – 1939), o. Juraj Kuzan (1939 – 1951), o. Mikuláš Ščerbej (1951 – 1976), o. Ján Choma (1976 – 1980), o. Jozef Nadzam (1980 – 2008) a od r. 2008 o. Dušan N. Tomko.

Rebrín – ako prvá pravoslávna farnosť, bol stále v širokom okolí vnímaný ako bašta Pravoslávia na Zemplíne. Dnes táto farnosť prechádza ťažkou skúškou, ale stále ostáva viera a nádej, že Všemiľostivý Hospodin Svojou blahodaťou nanovo zbuduje túto farnosť, ktorá bola tou iskrou, ktorá zapálila mnohých ďalších na Zemplíne k návratu ku viere našich predkov.

75 rokov je čas, kedy sa treba obzrieť za tým, čo sme prežili, ale aj vhodným okamihom, kedy sa zahľadieť do budúcnosti... 75 rokov, môže byť spomienkou a poohliadnutím sa do minulých rokov, ale môže byť aj časom úprimnej modlitby, vo viere a nádeji o nový a požehnaný začiatok obnovenia cyrilometodskej tradície a pravoslávnej viery v našom kraji a v našich srdciach do ďalších požehnaných desiatok rokov, v plnom uvedomení si toho, čo na zvon rebrínskeho chrámu dal vyryť otec Ignatij (Čokina) – S NAMI BOH!

s prosbou o modlitbu jerej Dušan Nikodim Tomko pravoslávny duchovný v Rebríne

Svätý mučeník Regín, biskup ostrova Skopelos

Svätý Regín (Reginos) se narodil zbožným rodičům v dnešním Recku na přelomu třetího a čtvrtého století. Na základě svého bohobojného života víry byl zvolen biskupem ostrova Skopelos, který se nachází u východního pobřeží Řecka.

Doba, ve které biskup Regín žil, je v historii Církve spjata se zápasem s heretickým (pomýleným) učením kněze Aria. Ten tvrdil, že náš Spasitel Ježíš Kristus není roven Bohu Otci, ale že je něco méně než On, protože prý byl stvořen v čase. Pokud by tomu tak skutečně bylo, Kristovo osvobozující poselství o jedinečné Boží nabídce nového života každému z nás by bylo jen pouhým moralizováním jednoho z mnoha mudrců, zbaveným síly měnit lidské životy a dávat jim smysl. I když Církev tento nesprávný a nebiblický Áriův názor, který je zcela v rozporu s její každodenně prožívanou zkušeností, odsoudila na prvním všeobecném sněmu v Nikeji (dnešní Iznik v Turecku) v roce 325, Ários měl i nadále spoustu přívrženců. Zápasu o čistotu víry a věrnost odkazu a osobní zkušenosti apoštolů se s velkým zapálením pro ortodoxii (pravověrnost – pravoslávie – pravdivost a smysluplnost života) účastnil i svatý Regín. Víme, že v roce 347 zasedal na církevním sněmu, který znovu potvrdil učení, obsažené v nikejském vyznání víry.

Za vlády římského císaře Juliána Apostaty, který od křesťanství odpadl k pohanství, Církev opět zažila těžké časy spojené s pronásledováním křesťanů. Císař brzy odložil pokryteckou masku člověka, který se nemíchá do náboženských záležitostí, a požadoval, aby se Církev rozpustila a lidé se opět navrátili k pohanství. Aby křesťanství vnitřně rozložil, začal navíc pronásledovat pravoslávne biskupy, věrné nikejskému vyznání víry. Někdy během tohoto složitěho období položil svůj život za Pravdu - Krista i skopelský biskup Regín. Jeho svaté ostatky byly později přeneseny na Kypr, odkud jsem mohl jednu částici přivést jako požehnání pravoslavným křesťanům michalovsko - košické eparchie.

Už jen tento zbežný pohled do života nám možná časově poněkud vzdáleného světce napoví, že biskup Regín má co říci i křesťanu dneška. Snad už jen proto, že i dnes, téměř po 1700 letech, totiž přežívá Áriovo mylné učení mezi některými skupinami, které se formálně hlásí ke křesťanství (např. „Svědkové Jehovovi“ či některá jiná rádobý křesťanská,

přítom však historickému křesťanství úplně odcizená hnutí). Lidská vynalézavost a schopnost zrůdně manipulovat Kristovým poselstvím nezná hranic, a to nehlédě na skutečnost, že se k těmto záležitostem Církve na základě své žité zkušenosti víry již dávno vyslovila. Takové skupiny pak mohou velmi snadno zneužít povrchní znalosti některých křesťanů ve věcech víry a svésti je na scestí, které může hluboce poznamenat jejich osobní a rodinný život.

Biskup Regín nás chce svým životem i svými postoji upozornit, že pokud má naše víra mít životodárnou a život proměňující sílu, má-li člověku přinášet radost, pokoj a požehnaní, má-li překonat dokonce i strach ze smrti a bolesti, musí být vírou poučenou a žitou. Ten, kdo se na svět okolo sebe dívá Kristovými očima pokory, úcty a lásky, ten, kdo se o své víře snaží něco dozvědět, kdo si klade otázky po smyslu života a snaží si na ně odpovídat ne s pyšnou svévolí a bohorovnou sebejistotou, ne podle toho, jak se mu to v dané situaci hodí anebo co jej napadne, ale ve světle téměř dvoutisícileté zkušenosti společenství Církve, k němuž patří, ten se nemůže nechat zavést do klamu, který nakonec vede jen do prázdnoty.

Ostatky svatého Regína budou uloženy v neděli 16. 8. 2009 v chrámu Zesnutí Matky Boží v Markovciach v ikoně, kterou napsal slovenský ikonopisec o. Balberčák. Tato událost, která je součástí programu jubilejního roku oslav 60. výročí existence michalovsko - košické eparchie, bude navíc završením významného dne v životě místní církevní obce – v markovském chrámu totiž eparchiální archijerej posvětil nový prestol (oltář), který je sponzorským darem pravoslavných křesťanů z Řecka.

Kéž je světcova přímlyva u Božího trůnu pramenem požehnaní, milosti, duchovní moudrosti, naděje a uzdravení všem, kteří budou s láskou a důvěrou přicházet k jeho svatým ostatkům.

Památku sv. biskupa mučeníka Regína si každoročně připomínáme 25. 2.

SVÁTÝ MUČENÍK BISKUP REGÍN, PROS ZA NÁS BOHA!

- arcibiskup Juraj

VIRUJU VO JEDINU, SVJATUJU, SOBORNUTU I APOSTOLSKUJU CERKOV

Budú heretici spasení?

Na rad prichádza aj otázka – „či môžu byť heretici spasení?“ „Prečo by sa nespasili, pohania, mohamedáni a iní? Ved', aj medzi nimi je toľko dobrých ľudí. Zahubiť týchto dobrých ľudí by bolo v rozpore s Božím milosrdenstvom, dokonca je to v rozpore aj so zdravým ľudským rozumom! – A heretici, či tí nie sú kresťania? Počítat len seba za spaseného a všetkých ostatných za zatratených je znakom pýchy a nebezpečnej hrdošti!“ – Koľko krát sme sa už strelili s podobnými výrokmí?

Spasenie je samo v sebe obnovením spoločenstva s Bohom. Lenže, celý ľudský rod zavrhol toto spoločenstvo, keď naši prarodičia padli do hriechu. A vtedy celý ľudský rod prepadol smrti. Smrť – stala sa údelom všetkých ľudí, dobrých i zločincov. Ako hovorí žalmista: „V nezákonnostiach sme počali a rodíme sa v hriechu“. Sám patriarcha Jakub hovorí o sebe a svojom synovi Jozefovi: „Zostúpim k svojmu synovi do hĺbin ádesu!“ A do ádesu schádzali po skončení zemského putovania nielen hriešnici, ale aj pravедní Starého Zákona.

Aby bolo možné znova vytvorit' spoločenstvo s Bohom, bolo nevyhnutné vykúpenie. Vykúpenie ľudského rodu, ktoré bolo vykonané nie anjelom, ani nie nejakou vyššou stvorenou bytosťou, ale bolo vykonané Samým Nekonečným Bohom. Smrť – údel ľudského rodu, bola nahradená Jeho smrťou., nedostatok ľudských zásluh bol nahradený Jeho nekonečnou dôstojnosťou. Všetky dobré ľudské diela, ktoré boli nedostatkové a viedli do ádesu, zrazu boli nahradené jediným, silným, dobrým skutkom: vierou v Hospodina Ľusa Christa. Keď sa Židia spýtali Hospodina: „Čo robit', aby sme konali dobré skutky?“ Hospodin im odpovedal: „Skutkom Božím je veriť v Toho, ktorého On poslal“ (Jn 6,28-29).

A teraz, keď sa vrátíme k prvej otázke, musíme sa potom tiež spýtať – Ako môžu vstúpiť do spoločenstva s Bohom všetci tí dobri ľudia od jazyčníkov – pohanov, mohamedánov a všetkých ostatných, ktorí sa sami, dobrovoľne, zriekli Christa?

Učenie pravej Cirkvi, Starozákonnej i Novozákonnej, bolo a je, že je iba jedna cesta spasenia – a tou je Mesias, Vykupiteľ! Ak aj tie najväčšie dobré skutky našej padlej existencie v Starom Zákone zostupovali do ádesu a pravедní pravej Cirkvi, sviatniki, z ktorých svietil Svätý Duch, proroci, čudotvorci, očakávajúci príchod Vykupiteľa, schádzali po smrti do ádesu, tak ako môžete chcieť, aby pohania a všetci tí ostatní, ktorí sa vám zdajú byť dobrými, ale sú nezajúci a neveriaci vo Vykupiteľa, získali spasenie, ktoré možno získať jediným prostriedkom, - vierou vo Vykupiteľa?! Ten, kto priznáva možnosť spasenia bez viery v Christa, - hovorí sv. Ignatij (Brjančaninov), - zrieka sa Christa a možno nevedomky padá v ťažký hriech bohorúhačstva. Mnohí tvrdia, že aj heretici sú kresťania. „Hociko sa môže nazývať kresťanom, - hovorí sv. Ignatij, - a nič nevedieť o Christovi. Dokonca, my sami, sa v krajnej nevedomosti môžeme nazvať takými istými kresťanmi ako heretici a svätú kresťanskú vieru neodlíšiť od dieťaťa kliatby – bohorúhačskej herézy! Inak o tom súdria praví kresťania! Nespočetné zástupy svätých prijali mučenícky veniec, trpeli ťažké muky, väzenie, vyhnanstvo, než by boli súhlasili s heretikmi a ich bohorúhačským učením. Všeobecná Církev vždy chápala herézu ako smrteľný hriech., vyznávala, že človek nakazený strašnou chorobou herézy je mŕtvy dušou, cudzí blahodati i spaseniu, je v spoločenstve s démonom a jeho záhubou ...

Carihradský patriarcha, sv. Flavián, ktorý svojou krvou spečatil vyznanie pravej viery, odsúdil heretika Eutichija týmito slovami miestneho konštantínopolského snemu: „Eutichij, do toho času kňaz, archimandrita, bol v plnosti usvedčený doterajšími svojimi skutkami a slovami v poblúdení Valentína a Apolinária a ich bohorúhačstva. ... v smútku a v žiali nad jeho konečnou záhubou dávame na vedomie pred tvárou Hospodina Nášho Ľusa Christa, že padol do bohorúhačstva a je zbavený kňazskej hodnosti, nášho spoločenstva., dávame všetkým na vedomie, že kto od teraz s ním bude hovoriť, alebo ho navštevovať, sám prepadne odlúčeniu“. Tento dokument odlúčenía je len príkladom všeobecného názoru Cirkvi o heretikoch, a samotné toto odlúčenie je uznávané celou Cirkvou a je potvrdené Všeobecným Chalcedonským Snemom. Heréza Eutichija spočívala v tom, že vo vtelenom Christovi nevyznával dve podstaty, ako to vyznáva Církev, - ale pripúšťal iba jednu Božskú podstatu. – Povieme si: „Iba toľko?!“ ...

A tu je ten problém, ktorý sa odvíja z nášho povrchného chápania viery – „Ved' je to jedno, aký chrám, viera, ... ved' Boh je len jeden“. A tak v heréze, v schizme, vôbec nebadáme hriech, blud a nepokoj. Vôbec nám nevadí, že tu je odvrhnutý Syn Boží, tu zas zavrhnutý a znevážený Duch Svätý, inde Božia Matka – a my si povieme: „Iba to?“ Ved' ten, ktorý prijal iné učenie a inak verí, nemusí ani zbojničiť, ani krađnúť, dokonca možno koná dobré skutky a je krásnym človekom, ... Ako by mu Boh mohol odmietnuť spasenie? Ďalšou príčinou tohto omylu je hlboká neznalosť kresťanstva a vlastnej vierouky!

„Začnite čítať Nový Zákon a sv. otcov Pravoslávnej Cirkvi, - hovorí sv. Ignatij (Brjančaninov). - Učte sa od sv. otcov Pravoslávnej Cirkvi, aby ste správne porozumeli Písmu, aby ste sa naučili, čo je život, aby ste vedeli rozoznávať myšlienky, ktoré sprevádzajú kresťana. Z Písma a živej viery sa naučíte poznať Christa i kresťanstvo“.

prpravil otec Nikodim

30. výročie zosnutia vладыky Cyrila

25. júla tohto roku uplynulo tridsať rokov od smrti michalovského biskupa, blahej pamäti vладыky Cyrila (Mučičku).

Pri tejto príležitosti bola v nedeľu, 26. júla, nad hrobom vладыky Cyrila, ktorý je pochovaný pri chráme Rozdestva Presvätej Bohorodičky v Zemplínskej Širokej, poslážená panychída za neho, za ostatných zosnulých michalovských biskupov a duchovných, a tiež za zakladateľov tejto prvej pravoslávnej farnosti na Zemplíne.

Po skončení obradu sa veriacim prihovril miestny duchovný, jerej Dušan N. Tomko, ktorý poukázal na ťažkú misiu vладыky Cyrila v jeho dobe, kedy každý deň bol bojom o vlastnú pravoslávnu identitu.

Blahej pamäti vладыky Cyril (Vasil' Mučička) sa narodil 17. apríla 1929 na Ukrajine. V r. 1965 sa stal tretím eparchiálnym biskupom Michalovskej Pravoslávnej Eparchie.

Jeho služba na biskupskej katedre bola skúšaná zložitým obdobím spoločensko – politickej situácie, znovuoživenia únie, násilného preberania chrámov a nátlaku na pravoslávnych veriacich, aby zanechali vieru svojich otcov. Bol svedkom toho, čo pre neho, ako pre duchovného otca a arcipastiera, bolo najviac bolestivým, keď mnohí tomuto nátlaku vtedajšej doby podľahli a odišli. Ale na druhej strane bol aj svedkom toho, že tí, ktorí ostali, utvrdili sa vo svojej viere.

Zomrel 25. júla 1979 v Hradci Králové. Jeho telesné pozostatky sú uložené pri chráme v Zemplínskej Širokej.

Upokoj, Hospodi, dušu usopšaha raba Tvojeho!

jerej Dušan N. Tomko

Chrámový sviatok v Choňkovciach

V nedeľu 9. augusta sme oslávili chrámový sviatok Preobrazenia – Premenenia Hospodina nášho Isusa Christa na farnosti v Choňkovciach, v sobranskom okrese. Sviatočné slávnostné bohoslužby pri tejto príležitosti slúžili mitr. prot. Mgr. Ladislav Fedor, správca farnosti v Podhorodi, ktorý kázal slovo Božie a miestny administrátor farnosti, prot. ThDr. Štefan Horkaj.

Sviatok premenenia Hospodina nášho Isusa Christa je jeden z najkrajších a uchvacujúcich letných sviatkov Pravoslávnej cirkvi, ktorý vie pravoslávnych veriacich duchovne posilniť a pôsobí pozitívne na každú našu živú bunku. Ved' si len pripomeňme slová Tropa: „Preobrazil sja jesi na hori, Christe Bože, pokaziv učeníkom tvoju slávu - Premeniť si sa na hore, Christe Bože, a ukázal si učeníkom svoju slávu...“ To na nás všetkých tak pozitívne pôsobí, že zabúdame na všetky pozemské starosti.

Skutočne sme v tej chvíli všetci zabudli na všetko utrpenie tejto farnosti, ktoré musela prežívať vo svojej histórii, zvlášť za posledné roky, keď tu v r. 1968 štátne úrady zrušili Pravoslávnu farnosť s cieľom úplne na tomto mieste, ale aj na okolí likvidovať Pravoslávie a obnovili ju až v r. 1999 po neustálom boji pravoslávnych veriacich z Choňkoviec a filiálnych obcí - Koňuš, Priekopa a iných, kde sú pravoslávni veriaci. Stalo sa, ako to aj spievame v chráme, „prostím vsja voskresenijem – odpusťme všetko pre vzkriesenie“, a keďže bola nedeľa, deň Vzkriesenia, aj my sme všetko odpustili a zabudli na všetko pozemské a zlé, hľadiac do budúcnosti, mysleli sme na dobro.

Daj Bože, aby sa pri ďalšom výročí prvej písomnej zmienky o tejto obci, obci Choňkovce, dožili pravoslávni veriaci a obyvatelia tejto obce len dobrých a šťastných spomienok. Daj Bože, aby sme sa už všetci stretávali len s dobrom a dobro prežívali. Po sviatočných slávnostných bohoslužbách sme sa duchovne posilnili vracali do svojich domovov. Veľká vďaka za spoločné modlitby a telesné posilnenie pri stole u babičky Dunajovej.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Oslava chrámového sviatku sv. Vladimíra v Sobranciach

V nedeľu, 19. júla 2009, oslávili pravoslávni veriaci so svojimi duchovnými chrámový sviatok sv. Vladimíra v Sobranciach.

Slávnostnej sv. liturgii sa zúčastnili duchovní zo Sobranského arcidekanátu - mitr. prot. Ladislav Fedor z Podhoroda, mitr. prot. Štefan Horkaj, duchovný v Choňkovciach, prot. Pavol Novák z Inovca, tajomník pre pastoráciu a cirkevné školstvo, d.o. Vasile Schirta z Nižnej Rybnice, d.o. Ivo Ozimanič z Bežoviec, d.o. Peter Bzik z Ruského Hrabovca a miestny duchovný, mitr. prot. Bohoslav Senič, tajomník biskupského úradu v Michalovciach.

Slovo Božie kázal prot. Pavol Novák, myroval mitr. prot. Ladislav Fedor a na záver sa všetkým poďakoval miestny duchovný - Bohoslav Senič. Tomuto slávnostnému dňu doprialo aj počasie svojou dobrou pohodu, čo sa prejavilo aj na peknej účasti veriacich. Z tohto bohoslužobného spoločenstva sme sa vracali spokojní, duchovne posilnení ako to aj vyjadrili duchovní i veriaci v rozhovore.

Počas bohoslužieb vládla dobrá duchovná atmosféra.

Vладыka Juraj na Sv. hore Javor

V dňoch 11. - 12. júla 2009 oslávila Pravoslávna Cirkev v Poľsku sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla.

Za našu miestnu Cirkev sa týchto slávností zúčastnil Vysokopreosviatený vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, ktorý spolu s Vysokopreosviateným Adamom, arcibiskupom Przemyslským i Nowosądeckym, Preosviateným Pajsiom, biskupom Gorlickým a duchovenstvom, slúžili Vsenočné bdenie v dedinke Hancowa.

Bolo tu prítomných mnoho pútnikov nielen z blízkeho a ďalekého okolia, ale aj zo zahraničia. Na konci Vsenočného bdenia sa veriacim prihovril arcibiskup Juraj, ktorý vo svojom prihovore vyzdvihol dôležitosť apoštolskej služby každého z nás. Slávnosti pokračovali kultúrnym programom, v ktorom vystúpil ukrajinský zbor z Lvova a domáci eparchiálny zbor. Táto slávnostná atmosféra bola dotváraná krásnymi cirkevnými, aj ľudovými spevmi.

V samotný deň sviatku, 12. júla, v monastieri obce Wysowa bolo uvítanie vладыkov. Všetci prítomní vyrazili na púť na Svätú horu Javor. S odhodlaním kráčali spolu mladí, aj starí. Hoci púť bola náročná a mnohí boli telesne vyčerpaní, duchovne nás posilnila slávnostná liturgia na mieste zjavenia Presvätej Bohorodičky. Po liturgii prítomní vладыkovia spolu s duchovnými a veriacimi vykonali posvätenie kríža a obchod okolo chrámu s čítaním evanjelií.

Z tejto púte odchádzal každý z nás s duchovnou radosťou, vierou a nádejou v srdci, že sa na tomto svätom mieste stretne aj o rok.

Završením návštevy arcibiskupa Juraja v Poľsku bolo poklonenie sa ostatkom sv. novomučenika Maxima Gorlického v katedrálnej chráme v Gorliciach.

brat Matuš

„Veličajem Ťa strastoterpče Maxime
i čtím svjatuju pamjat' Tvoju“

Pravoslávna cirkevná obec
v Inovciach
Vás, čo najsrdečnejšie,
požýva na slávnosti
sv. Maxima Sandoviča
– Gorlického
do chrámu sv. proroka
Eliáša a sv. Maxima
Sandoviča v Inovciach
dňa 4. a 5. septembra 2009

Program slávností:

Piatok - 04.09.2009

18. 00 hod. Privítanie Jeho vysokopreosviatenstva vладыky Juraja

18. 15 hod. Veľká večerňa

19. 00 hod. Akafist k sv. Maximovi Sandovičovi

Sobota - 05.09.2009

09. 00 hod. Privítanie archijerejov - Jeho Blaženosti Kryštofa metropolitu Českých krajín a Slovenska, Jeho Vysokopreosviatenosti vладыky Juraja, Jeho Preosviatenosti vладыky Michala zo Ženevy, predstaviteľa Ruskej zahraničnej pravoslávnej cirkvi

9. 30 hod. Posvätenie kivotu sv. Maxima Sandoviča

9. 45 hod. Sv. archijerejská liturgia

12. 00 hod. Slávnostný obed

13. 30 hod. Prehliadka rusínskych piesní a tancov v areáli Obecného úradu v Inovciach

Tešíme sa na spoločné modlitby a dobrú náladu pri rusínskych piesňach a tancoch.

Duchovný správca cirkevnej obce - prot. Pavol Novák a veriaci obce

Z programu vладыky Juraja na mesiac august 2009

1. - 7. 8. 2009 Spolu s ďalšími pútnikmi sprevádzať Jeho Blaženost' metropolitu Kryštofa pri návšteve Fínskej pravoslávnej cirkvi

nedeľa 9. 8. 2009 Archijerejská sv. liturgia v michalovskej katedrále, po nej slávnostné uloženie ostatkov sv. biskupa Dositeja (Vasiča) do nového kivotu

sobota 15. 8. 2009 Sviatok Zosnutia Presvätej Bohorodičky 9.30 hod. Archijerejská sv. liturgia v rozostavanom katedrálnej chráme v Košiciach, po nej posvätenie novej kópie divotvornej klokočovskej ikony Bohorodičky 18.00 hod. Večerňa v Markovciach

nedeľa 16. 8. 2009 8.00 hod. Archijerejská sv. liturgia v Markovciach spojená s posviackou nového prestola a s uložení ostatkov sv. biskupa - mučenika Regina zo Skopelu v markovskom chráme

streda 19. 8. 2009 Sviatok Premenenia Pána (jul. kalendár) 9.00 hod. Archijerejská sv. liturgia v Dúbrave s posvätením ovocia

nedeľa 23. 8. 2009 9.30 hod. Archijerejská sv. liturgia v Kašove, po nej akafist pred novou kópiou divotvornej ikony klokočovskej Bohorodičky

29. - 30. 8. 2009 Celoeperchiálne slávnosti v Nižnej Rybnici spojené s uložení novej kópie divotvornej ikony klokočovskej Bohorodičky a ostatkov sv. veľkomučeníčky Kataríny

pondelok 31. 8. 2009 Pracovná návšteva Užhorodskej ukrajinskej bohosloveckej akadémie sv. Cyrila a Metoda

Návšteva pravoslávneho Fínska

1. - 7. augusta tohto roku navštívil metropolita Kryštof Fínsku Pravoslávnu Cirkev, ktorá tvorí autonómnou (samosprávnou) jednotku v rámci Konštantínopolského patriarchátu. Vладыky Kryštofa sprevádzal vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický a skupina 35 veriacich, duchovných a laikov, prevažne z pražskej eparchie. Veľmi príjemným prekvapením pre všetkých bola prítomnosť otca Mattiho, Fína, ktorý vyštudoval bohemistiku a hovorí výborne česky. Pútnici sa mali možnosť zoznámiť nielen s nádhernou fínskou prírodou, ale predovšetkým s každodenným životom fínskej cirkvi a pomodliť sa na najvýznamnejších pútnických miestach, medzi ktoré patrí aj katedrála Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Helsinkách, ženský monastier Lintula a mužský monastier Nový Valaam, kde sa pred II. svet. vojnou uchýlila časť bratstva starého ruského Valaamu pred komunistickým prenasledovaním. V Novom Valaame púť vyvrcholila slávnostnou sv. liturgiou v deň hlavného sviatku monastiera, na Preobrazenie. Veriacich michalovsko - košickej eparchie určite poteší, že igumen novovalaamského monastiera, archimandrita Sergej, daroval v mene celého bratstva pre rozostavaný chrám v Strážskom krásnu, ručne pisanú, ikonu sv. Nikolaja, ktorá bude v novom chráme uložená spolu s ostatkami svätca. Obaja naši vладыkovia boli taktiež, spolu s ďalšími duchovnými, vyznamenaní arcibiskupom karelským a celého Fínska Leom, ktorý pútnikov po celú dobu obetavo sprevádzal, rádom Božieho Baránka za rozvoj medzipravoslávnych vzťahov.

Kresťanstvo sa na území dnešného Fínska šírilo predovšetkým z pravoslávneho Ruska, a o niečo neskôr aj z ešte vtedy rímskokatolíckeho Švédska. Po prijatí luteránskej reformácie začiatkom 16. stor. boli pravoslávni Fíni často prenasledovaní. Dnes má Fínska Pravoslávna Cirkev asi 58 tis. veriacich (asi 1,1 % obyvateľstva krajiny) a je rozdelená do troch eparchií (Helsinki, Oulu a Kuopio, kde je tiež sídlo hlavy cirkvi a unikátne cirkevné múzeum). Spolu s Fínskou luteránskou cirkvou má štatút oficiálnej štátnej cirkvi. Je spravovaná 4 biskupmi, z ktorých sú traja eparchiálni a tzv. generálnou synodou, zloženou z biskupov a zástupcov duchovných i laikov. V čele cirkvi stojí od r. 2001 arcibiskup Karel a celého Fínska Leo (Lev). Bohoslužobným jazykom je predovšetkým moderná finčina; ale kvôli pomerne veľkému prílivu pravoslávnych imigrantov zo zahraničia sú však často používané aj ďalšie jazyky (cirkevná slovančina, angličtina, rumunčina, srbcina a gréčtina). Fínska Pravoslávna Cirkev je veľmi aktívna aj na poli filantropie (cirkevne - humanitárnej pomoci) a podporuje pravoslávne misie v Afrike.

vладыka Juraj

